

Kinder Torah

Noach

בס"ד

Up The Down Escalator

"Imma, thank you for bringing us to this shopping mall."

"You're welcome kinderlach. The store that we want is on the second floor. Let us go up the escalator over there."

Chani and Shoshie go up the "up" escalator. But Moishie, always the playful one runs up the "down" escalator. He arrives at the top panting and out of breath.

"Moishie, you really came up the hard way."

"Imma, that is what life is all about."

We have spoken about the virtues of raising our *ruchnius* (spiritual) level. Noach was a *tsaddik* who accomplished this. We may think that when we have reached a higher level we can relax and take it easy. After all, we have accomplished something truly great.

Rav Moshe Aharon Stern zt"l explains that life is like walking up a down escalator. There is no standing still. If a person stops pressing upwards, he will slip downwards. Noach was a *tsaddik*, who was saved while his whole generation was destroyed. He toiled without sleep for an entire year, feeding all of the animals inside the ark. When he left the ark, he planted a vineyard, picked the grapes, made wine, and became drunk. The verse states, "*Vayachel Noach*" (Bereshis 9:20). Noach's spiritual level fell. He was now called "A man of the land" (Bereshis 9:20). He was not going forward, therefore he went backward.

Kinderlach . . .

We are now beginning school again. Do you remember the wonderful levels we reached during the Yomim Noraim? How we cried to Hashem in our prayers? Can you still feel the intense happiness that we all felt during Succos, when we sat in the shade of the Shechina? Who can forget how we danced our feet off on Simchas Torah? Now we are back to our school routines. Do not let yourselves slip down, kinderlach. Hang on to the spiritual accomplishments that you have achieved. Keep running up that down escalator.

Endless Mercy

"Abba, we have an interesting homework assignment, today."

"What is it, Avi?"

"We have to learn the *peirushim* (explanations) on the subject of the water of

the *mabul* (flood)."

"Just the water?"

"Yes, Abba, just the water. The assignment has my curiosity going. After all, water is water. What is there to say about it?"

"That is an interesting point, Avi. Let us think about this for a moment. Water is usually a very good thing. It comes down from *shomayim* in the form of rain and brings blessing to the world. It is called '*geshem*,' which is the root word for '*gashmius*' – the food, clothing, and shelter, etc. that take care of our physical needs. It is interesting to note that Hashem turned this wonderful source of blessing into a powerful destructive force that wiped out life on this planet."

"It is a bit surprising, Abba."

"Now, let's have a look around the *meforshim*, Avi. The Keli Yakar (Bereshis 6:17) expounds on the words of our sages, explaining the relationship between the crime that sealed the fate of the generation (*gezel* – stealing), and the method of destruction (floodwaters). Honest people use only their own possessions. Hashem gives them their own *parnassa* (livelihood); they do not take from others. Dishonest people steal. What is stealing? Entering someone's yard, home, pocket, place of business, or bank account, and taking away his belongings. You cross the border between 'yours' and 'his.'

"**G**ishmei bracha' – rain waters that bring blessing to the earth – are created and fall in a very orderly fashion. Each one falls in its own place, not one crosses the border into another's spot. Their behavior mirrors that of honest people, each one keeping to his own. However, when the *dor ha'mabul* (generation of the flood) committed the crime of stealing by entering each other's place and taking their possessions, so too the rain drops all crossed boundaries, mixed together, and created a flood."

"Fascinating, Abba."

"The Medrash Rabba (Bereshis 31:12) mirrors this point. When the rain fell, it was called '*mayim*' (water). It was still '*gishmei bracha*.' 'Nothing bad comes down from above' (Medrash Rabba 51:3). Only when it reached the earth did it become a '*mabul*.' The word '*mabul*' is from the word '*bilbul*' – confusion. The waters came and jumbled everything up. We see that the sins of man took the good rain and turned it into the destructive flood."

"What a tragedy!"

"Yes, Avi."

"Why do you suppose the judgment was carried out in this way, Abba? Hashem could have sent fire or earthquakes to destroy the world."

"Rashi (on Bereshis 7:12) touches on your question, Avi. Hashem was merciful in His punishment. The water fell as rain. If the *dor ha'mabul* would have recognized their sins and done *teshuva*, it would have remained *gishmei bracha*. They persisted in their evil ways, ignoring the opportunity. And so Hashem turned it into a *mabul*."

"Hashem is so kind."

"Yes, Avi. Rabbeinu Bechaye (on Bereshis 7:11) states this clearly. Hashem is very reluctant to bring punishment to the world. He gives many warnings and chances

to do *teshuva*. If all else fails, and there is no other alternative, He has no choice but to bring plague and devastation. We can add that it causes Him a great amount of *tsorus* (suffering), so to speak. Just as a father is pained when his child suffers, so too our Father in Heaven is distressed when we, His kinderlach, have to suffer. Therefore, we should take the hint before it is too late. We should do *teshuva* amidst blessing and good times. Then the destruction will not have to come."

Kinderlach . . .

We learn many lessons from the floodwaters of Noach, all of them showing different aspects of Hashem's mercy. Firstly, He sends His blessings down from heaven in the form of rain. The drops bring the gashmius, which provides parnassa to each and every living thing. Rain is wonderful! We should all be content with Hashem's blessings! Those who are not, and turn to stealing, cross into another's property and take what is not theirs. When the entire dor ha'mabul was guilty of this, Hashem turned the blessing of rain into a flood, which jumbled everything into a massive annihilation. However, even this punishment was merciful, because Hashem gave them many chances to realize their mistake and do teshuva. Therefore, we must appreciate the abundant blessings of the Merciful Provider. When we err, we must take the opportunities that He provides to do teshuva. In this way, we have mercy on Him (so to speak), and give Him endless nachas ruach.

ההגדת לבנך

פרשת נח

כשילדו סובל, כך אבינו שבשמיים מצטער כאשר אנו, ילדיו, שרויים בצער. ולפיכך, עלינו להבין את הרמזים לפני שיהיה מאוחר מדי. עלינו לשוב בתשובה כשאנו שרויים בזמנים טובים, וכשהברכה מצויה. ואז החורבן לא יצטרך לבוא עלינו כלל."

ברחמים רבים

"אבא, קיבלנו היום שיעורי בית מעניינים."
"ומהם, אברימי?"
"עלינו ללמוד את הפירושים על מי המבול."
"רק על המים?"

"כן, אבא, רק על המים. עצם השאלה מעוררת את סקרנותי. מים, הם, ככלות הכל, רק מים. מה עוד יש לומר על זה?"
"העלית נקודה מעניינת, אברימי. הבה נחשוב עליה לרגע. מים הם בדרך כלל דבר טוב מאוד. הם יורדים אלינו משמיים בצורת גשם ומביאים ברכה לעולם. 'גשם' הוא השורש של 'גשמי' – כלומר, המזון, הבגדים, המחסה וכל הדברים הקשורים לצרכינו הגופניים. מעניין לציין שה' הפך את המים, שהם בדרך כלל מקור ברכה, לכוח הרסני ביותר, שמחק (כמעט) את כל החיים על פני האדמה."

"באמת מפתיע למדי, אבא."

"ועכשיו נסתכל במפרשים, אברימי. הכלי יקר (בראשית ו', י"ז) מביא את דברי חז"ל ומרחיב עליהם, בהסבירו את הקשר בין החטא שבשלו נגזר דינו של דור המבול (גזל), לצורת המיתה שנגזרה עליו (מים). אנשים ישרים משתמשים רק ברכושם שלהם. ה' מעניק להם פרנסה, ואין הם לוקחים דברים מאחרים. אנשים בלתי-ישרים גוזלים. מהו גזל? חדירה לחצרו, ביתו, כיסו, מקום עבודתו או חשבון הבנק של אדם אחר, ונטילת רכוש משם. יש כאן חציית גבול בין 'שלי' ל'שלך'."

"גשמי ברכה – גשמים טובים – נוצרים ויורדים בצורה מסודרת. כל טיפה וטיפה נופלת במקומה המתאים, ואין אחת מהן נוגעת בחברתה. התנהגות מי הגשמים משקפת את התנהגותם של אנשים ישרים, שכל אחד מהם נשאר בתחומו הוא. אך כאשר דור המבול עסק בגזל – חדירה לתחומו של השני ונטילת רכושו – כך גם טיפות הגשם חצו את הגבולות, התערבבו, ויצרו מבול."
"איזו הסבר מרתק, אבא."

"המדרש רבה (בראשית ל"א, י"ב) משקף נקודה זו. כאשר הגשם ירד, הוא כונה 'מים'. היו אלה עדיין גשמי ברכה. 'אין דבר רע יורד מלמעלה' (בראשית רבה נ"א, ג'). רק כאשר הגיעו המים לארץ הם הפכו ל'מבול'. המילה 'מבול' באה מלשון בלבול. המים הגיעו ובלבלו הכל. אנו רואים שחטאייהם של בני האדם הפכו את הגשם הטוב למבול הרסני."
"כמה עצוב!"
"כן, אברימי."

"מדוע לדעתך עשה ה' את הדין בצורה זו, אבא? הוא היה יכול להרוס את העולם באש או ברעידות אדמה."

"רש"י (בראשית ז', י"ב) נוגע בשאלתך, אברימי. ה' הוא רחמן בעונשיו. המים הגיעו בצורת גשם. אם דור המבול היה מכיר בחטאיו ושב בתשובה, גשם זה היה נשאר בגדר גשמי ברכה. אך הם התמידו במעשיהם הרעים, לא ניצלו את ההזדמנות, וכך הפך ה' את הגשם למבול."
"ה' רחמן כל כך."

"כן, אברימי. רבינו בחיי (בראשית ז', י"א) אומר זאת במפורש. ה' נמנע עד כמה שאפשר מלהביא עונשים על העולם. הוא שולח הרבה אזהרות והרבה הזדמנויות לשוב בתשובה. רק אם לא שועים לאזהרות, ואין ברירה אחרת, שולח ה' מגיפות וחורבן. אנו יכולים להוסיף שדבר זה גורם לו (כביכול) צער רב. כמו שאבא סובל

ילדים יקרים...

אנו לומדים לקחים רבים ממי המבול בימי נח. וכולם משקפים צדדים שונים של רחמי שמיים. ראשית, ה' שולח את ברכותיו משמיים בצורת גשם. טיפות הגשם מביאות לנו את הגשמיים, ומספקות את הפרנסה לכל חי. הגשם הוא נפלא! עלינו להיות שמחים בברכותיו של ה'! אלה שאינם שמחים, ופונים לגזל, חודרים לתחומו של השני ולוקחים דברים שאינם שייכים להם. כאשר חטא דור המבול כולו בגזל, הפך ה' את הברכה של הגשם לקללה – למבול שבלבל הכל בחורבן אדיר-ממדים. אך גם עונש זה ניתן ברחמים, שכן ה' נתן לאנשי דור המבול הזדמנויות רבות להכיר בטעותם ולשוב בתשובה. עלינו להעריך את שפע הברכות שמעניק לנו נותן הכל. כאשר אנו טועים, עלינו לנצל את הזדמנויות שהוא מעניק לנו לשוב בתשובה. כך אנו (כביכול), מרחמים עליו יתברך וגורמים לו נחת רוח רבה מאוד.

במעלה המדרגות הנעות

"אמא, תודה שהבאת אותנו לקניון הזה."

"על לא דבר, ילדים. אנחנו צריכים לקנות דבר מה בחנות שנמצאת בקומה השנייה. בואו נעלה במדרגות הנעות."

חני ושושי עולות במדרגות העולות, אך מוישי, שובב כדרכו, רץ במעלה המדרגות היורדות ומגיע לקומה השנייה נושם ונושף.

"מוישי, מדוע בחרת דווקא בדרך הקשה?"
"אמא, החיים הרי צריכים להיות קשים..."

דיברנו כבר על החשיבות שיש בעלייה ברמתנו הרוחנית. נח היה צדיק שהצליח לעשות זאת. אולי נראה לנו שכאשר אנו מגיעים לרמה גבוהה יותר, אנו יכולים לנוח מעט ולהפסיק להתאמץ. הרי הגענו להשגים כבירים, הלוא כן? הרב משה אהרן שטרן זצ"ל הסביר שהחיים הם כמו טיפוס במדרגות הנעות כלפי מטה. אי אפשר לדרוך במקום. מי שמפסיק להתאמץ לעלות נמשך כלפי מטה. נח היה צדיק שניצל כאשר כל דורו הושמד. הוא עמל בלא לאות שנה שלמה, והאכיל את כל בעלי החיים בתיבה. כאשר הוא יצא מן התיבה, הוא נטע כרם, בצר את הענבים, עשה מהם יין והשתכר. הפסוק אומר: "ויחל נח" (בראשית ט', כ'). רמתו הרוחנית של נח ירדה. הוא נקרא כעת "איש האדמה" (בראשית ט', כ'). הוא הפסיק להתאמץ ולהתקדם, ולכן התדרדר אחורה.

ילדים יקרים...

אנו שבים כעת ללימודים. האם אתם זוכרים את הרמות הגבוהות שהגענו אליהם בימים הנוראים? כיצד קראנו לה' בתפילותינו? האם אתם עדיין חשים בשמחה העצומה שחשנו במשך חג הסוכות, כשישבנו בצל השכינה? ומי יכול לשכוח את הריקודים הממושכים בשמחת תורה? כעת אנו חוזרים לשגרת היום-יום. אל תתנו לעצמכם להתדרדר, ילדים יקרים. האחוז בהשגים הרוחניים שהשגתם - המשיכו לעלות במדרגות היורדות!